

Ημερομηνία: 28 Μαρτίου, 2023

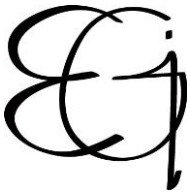
ΓΟΝΙΚΗ ΑΠΟΞΕΝΩΣΗ **(“PARENTAL ALIENATION”)**

Η γονική αποξένωση είναι ένα πολύπλοκο ζήτημα το οποίο χρήζει **μεγίστης προσοχής** εφόσον δεν δίδεται πάντοτε η απαραίτητη βαρύτητα σε αυτό. Αναφέρεται σε πατέρες ή μητέρες, οι οποίοι συνήθως λόγω ενός έντονου διαζυγίου και της έχθρας με την οποία διακατέχονται εναντίον του/της πρώην συντρόφου τους χειραγωγούν τα παιδιά τους βιάζοντας τα συναισθηματικά και καλλιεργώντας έτσι μέσα τους αρνητικά συναισθήματα.

Η «γονική αποξένωση» δεν θεωρείται μόνο ως σοβαρή μορφή ενδοοικογενειακής βίας (πράγμα που στην Αυστραλία έχει επισήμως αναγνωριστεί), αλλά και ως μια μορφή παιδικής κακοποίησης διότι προκαλεί ανεπανόρθωτη ζημιά στη ψυχολογία και ιδιοσυγκρασία του/ων παιδιού/ιών που το βιώνει/ουν. Επιπρόσθετα, να σημειωθεί ότι στην Βραζιλία η γονική αποξένωση έχει πλέον ποινικοποιηθεί λόγω της σοβαρότητάς της.

Αρχικά, θα ήταν καλό να γίνει ο διαχωρισμός μεταξύ του όρου «**Γονική Αποξένωση**» και του όρου «**Σύνδρομο Γονικής Αποξένωσης**». Από τη μια, ο όρος «γονική αποξένωση» αναφέρεται στις συμπεριφορές τις οποίες αναπτύσσει ο γονέας-αποξενωτής ούτως ώστε να καταφέρει να βλάψει σε ανεπανόρθωτο βαθμό, αν όχι να διαλύσει εντελώς, τη σχέση των παιδιών του με τον άλλο τους γονέα. Από την άλλη, ο όρος «σύνδρομο γονικής αποξένωσης» αναφέρεται στις συνέπειες και τα τραύματα τα οποία δύνανται να αναπτύξουν σταδιακά τα παιδιά-θύματα, λόγω της συμπεριφοράς του γονέα-αποξενωτή. Ο Δρ. Douglass, διαχωρίζει το ότι ο όρος *γονική αποξένωση αναφέρεται στην συμπεριφορά των γονέων, ενώ το σύνδρομο γονικής αποξένωσης επικεντρώνεται στην κατάσταση που βρίσκεται το παιδί και τη συμπεριφορά του λόγω του αδικαιολόγητου πολέμου που υφίσταται ως προς τον άλλο του γονέα.*

Το φαινόμενο αυτό, αρχίζει να αναπτύσσεται όταν ο ένας γονέας προσπαθεί να καλλιεργήσει στα παιδιά του επιθετικά και γενικότερα αρνητικά συναισθήματα, πράγμα το οποίο συνήθως συνεπάγεται με ένα **επεισοδιακό διαζύγιο**. Έτσι τα παιδιά αναπτύσσουν το γνωστό ως «**Σύνδρομο της Στοκχόλμης**», δηλαδή νιώθουν ότι βρίσκονται όμηροι και εξαρτώνται από τον γονέα-αποξενωτή. Αναπτύσσεται επίσης το φαινόμενο των «Ψευδών Αναμνήσεων», δηλαδή σταδιακά επιτυγχάνεται

ένα **είδος πλύσης εγκεφάλου**, το οποίο καταφέρνει να αλλοιώσει την εικόνα του απόντος ή αλλιώς του αποξενωμένου γονέα στην μνήμη των παιδιών και έτσι πλέον οι αναμνήσεις τους απέχουν κατά πολύ από την πραγματικότητα. Με αυτό τον τρόπο, ο γονέας-αποξενωτής επιδιώκει να δηλητηριάσει τη σχέση των παιδιών του με τον άλλο τους γονέα χωρίς να υπάρχει κάποια δικαιολογημένη αιτία για αυτή του την συμπεριφορά. Βάση ερευνών κλινικών ψυχολόγων, αυτή η τάση που ελέγχει τη συμπεριφορά των γονέων-αποξενωτών, μπορεί να θεωρηθεί συνήθως ως ένα σύμπτωμα **ναρκισσιστικής διαταραχής** από την πλευρά του γονέα-αποξενωτή το οποίο έχει ως αντίκτυπο την παρεμπόδιση της υγιούς ανάπτυξης των παιδιών του και της υγιούς τους ιδιοσυγκρασίας, αφού τα πλημμυρίζει με αρνητικά συναισθήματα.

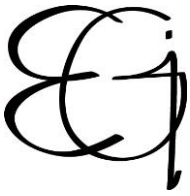
Ο όρος γονέας-αποξενωτής, χωρίζεται σε τρεις υποκατηγορίες ανάλογα με την σοβαρότητα και το μέγεθος της αποξένωσης που επιχειρεί να προκαλέσει.

Η πρώτη κατηγορία, περιορίζεται στους αφελείς γονείς οι οποίοι επικρίνουν ο ένας τον άλλο προσπαθώντας έτσι να νιώσουν ότι δυναμώνουν τον δεσμό τους με το παιδί τους περισσότερο από τον άλλο του γονέα, απλά και μόνο επειδή τον μειώνουν στο παιδί προσπαθώντας να το επηρεάσουν αρνητικά ως προς το πρόσωπο του.

Η δεύτερη κατηγορία, αναφέρεται στους γονείς οι οποίοι εν γνώσει τους επιδιώκουν μέσω της συμπεριφοράς τους να επικρίνουν και να υπονομεύσουν την υπόληψη και την συνεισφορά του άλλου γονέα προς το παιδί, προσπαθώντας έτσι να εξαλείψουν πλήρως την οποιαδήποτε προσπάθεια που καταβάλλει για το καλό του παιδιού.

Η τρίτη κατηγορία επικεντρώνεται στους **εμμονικούς και ναρκισσιστές** θα έλεγα γονείς, οι οποίοι προσπαθούν να καταστρέψουν κάθε ίχνος δεσμού του ανήλικου με τον άλλο του γονέα. Διαμορφώνουν ακραίες και επιθετικές και/ή βίαιες συμπεριφορές τις οποίες δυστυχώς μεταδίδουν και στα παιδιά τους. Η τρίτη κατηγορία είναι ομολογουμένως και η χειρότερη μορφή γονικής αποξένωσης που μπορεί να βιώσει ένα παιδί, όπως και ο γονέας ο οποίος βρίσκεται στην αντίπερα όχθη και στερείται το παιδί του.

Το Σύνδρομο Γονικής Αποξένωσης μπορεί να αναγνωριστεί μέσω διαφόρων τρόπων, κυρίως από συμπεριφορές. Κάποιες από αυτές τις συμπεριφορές αποτελούν η άρνηση και οι δικαιολογίες των παιδιών προκειμένου να αποφύγουν συναντήσεις με τον άλλο τους γονέα και την οικογένειά του, την μη αποδοχή των χρημάτων ή των δώρων που τους αποστέλλει ο άλλος γονέας, όπως και τη διαταγή

απομάκρυνσης του από τον σχολικό χώρο των παιδιών, τους χώρους που συχνάζουν τα παιδιά, τον χώρο εργασίας και/ή διαμονής του γονέα-αποξενωτή κλπ.

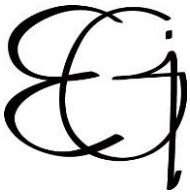
Άλλα συμπτώματα, μπορεί να αποτελέσουν το άγχος, η νευρικότητα, η κατάθλιψη, οι αυτοκτονικές τάσεις, η μείωση της απόδοσης των σχολικών επιδόσεων των παιδιών, η πλήρης αδιαφορία του παιδιού για τον άλλο του γονέα σε σημείο εχθρικότητας, η απέχθεια των παιδιών προς αυτόν, η άρνηση για την οποιαδήποτε μορφή επαφής και ο φόβος εκδήλωσης των συναισθημάτων του παιδιού προς τον άλλο του γονέα, ούτως ώστε να μην «εξαγριωθεί» μαζί με το παιδί ο γονέας αποξενωτής. Γενικότερα μπορούμε να πούμε ότι ο εσωτερικός κόσμος του παιδιού είναι ως σαν να βρίσκεται σε μια κατάσταση σύγχυσης, τοξικότητας και πένθους. Το παιδί στρέφεται κατά κάποιον τρόπο εναντίον του ίδιου του εαυτού και είναι πολύ πιθανό το παιδί που βιώνει αυτή την κατάσταση να αρχίσει να παρουσιάζει έντονα συναισθηματικά προβλήματα.

Σύμφωνα με έρευνες, αφού δεν έχουν γίνει ακόμα μελέτες μεγάλης κλίμακας περί του θέματος, πολλά παιδιά επιχειρούν να αντισταθούν στη συμπεριφορά του γονέα-αποξενωτή κάποτε και με επικριτικό τρόπο. Αν τα παιδιά εξαρτώνται όμως από τον γονέα αποξενωτή, η αντίσταση αυτή μπορεί να τα διχάσει φέρνοντάς τα σε δύσκολη θέση εφόσον δεν θα γνωρίζουν πως να αντιδράσουν ή να διαχειριστούν την κατάσταση. Ακόμα, ενδέχεται να αντιμετωπίσουν μια μορφή διπολικής συμπεριφοράς, εφόσον δύναται να συμπεριφέρονται με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τον γονέα με τον οποίο βρίσκονται την δεδομένη στιγμή.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με κλινικές έρευνες τα παιδιά που βιώνουν αυτό το φαινόμενο και υπόκεινται σε αυτού του είδους τις συμπεριφορές, **ως επί το πλείστον υποφέρουν από χαμηλή αυτοεκτίμηση και ψυχοσωματικές διαταραχές**. Αντιλαμβάνονται και αναλύουν πολύ διαφορετικά τις πληροφορίες που τους δίνονται και αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα έκφρασης και εκδήλωσης των συναισθημάτων τους. Λόγω των θεμάτων έκφρασης που έχουν τα παιδιά αυτά, δυσκολεύονται να συνάψουν υγιή σχέσεις με άλλα άτομα εφόσον χαρακτηρίζονται από επιθετικότητα και έλλειψη ενσυναίσθησης και ανοχής.

Τέτοια γεγονότα γονικής αποξένωσης μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο απόδειξης σε δικαστικές διαδικασίες, ιδίως σε αιτήσεις που αφορούν γονική μέριμνα ή δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με τα παιδιά του ή των παππούδων με τα εγγόνια τους.

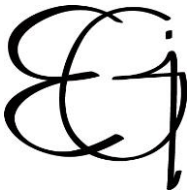
Μια τέτοια απόφαση είναι η **Ν.Ξ. και Δ.Ξ. v. Μ.Ξ., αριθ. γονικής μέριμνας 390/07, ημερ. 15/07/2010**, όπου το Οικογενειακό Δικαστήριο Λευκωσίας εξέτασε εν εκτάσει το φαινόμενο της γονικής

αποξένωσης. Η απόφαση αφορούσε αίτηση των πατρικών παππούδων όπως έχουν επικοινωνία με τα εγγόνια τους. Στην εν λόγω υπόθεση, η μητέρα προσπαθούσε να αποξενώσει πλήρως τα παιδιά τόσο από τον πατέρα τους (δηλαδή τον πρώην σύζυγό της), αλλά και από την οικογένειά του και πιο συγκεκριμένα τους γονείς του. Η μητέρα προσπαθούσε με κάθε δυνατό τρόπο να εξωτερικεύσει τα αρνητικά συναισθήματα που είχε για τον πρώην σύζυγό της, μέσω των παιδιών της, χωρίς όμως να αντιλαμβάνεται τις αρνητικές επιπτώσεις που θα επέφερε αυτό στη ψυχολογία των παιδιών της. Το Δικαστήριο εν τέλει εξέδωσε απόφαση με την οποία τα παιδιά είχαν καθορισμένες μέρες και ώρες κατά τις οποίες δικαιούνται να βλέπουν τους παππούδες τους (γονείς του πατέρα τους) εφόσον είχαν ανέκαθεν καλή σχέση μαζί τους και τα ίδια το επιθυμούσαν.

Άλλη σχετική υπόθεση πιθανής γονικής αποξένωσης είναι η πρόσφατη απόφαση του ΕΔΑΔ στην **G.K. v. Cyprus, αρ. αίτησης 16205/21, ημερ. 21 Φεβρουαρίου 2023**, η οποία αναφέρεται στην απαγωγή παιδιού από τη μητέρα του από τον τόπο διαμονής του, δηλαδή τη Νέα Υόρκη, και την μεταφορά του στην Κύπρο. Η μητέρα ισχυριζόταν ότι το παιδί μετακινήθηκε με τη συναίνεση του πατέρα, ισχυρισμός ο οποίος δεν έγινε αποδεκτός από το Δικαστήριο. Το Οικογενειακό Δικαστήριο Πάφου λαμβάνοντας υπόψη του κυρίως το συμφέρον του ανήλικου αποκλείοντας το ενδεχόμενο πρόκλησης ζημιάς σε αυτό και εφαρμόζοντας τις διατάξεις της Σύμβασης της Χάγης για την απαγωγή παιδιών του 1980, εξέδωσε μία πλήρως τεκμηριωμένη απόφαση η οποία διέταξε την επιστροφή του παιδιού στις ΗΠΑ. Τα Κυπριακά Δικαστήρια και το ΕΔΑΔ, απέρριψαν τους ισχυρισμούς της μητέρας για παραβίαση της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής της ίδιας και του τέκνου της καθώς δεν υφίστατο καμία τέτοια παραβίαση. Η μητέρα με αυτό τον τρόπο κατάφερε να αποξενώσει το παιδί από τον πατέρα του για χρόνια, χωρίς να υπάρχει σοβαρός λόγος και χωρίς καν να σκεφτεί τη ψυχολογική κατάσταση του παιδιού και τις αρνητικές επιπτώσεις που θα μπορούσαν να επέλθουν στο παιδί από μια τόσο απότομη αλλαγή περιβάλλοντος μακριά από τον πατέρα του και χωρίς τη συγκατάθεσή του.

Εν κατακλείδι, η γονική αποξένωση είναι ένα φαινόμενο το οποίο **χρήζει ιδιαίτερης προσοχής τόσο από τον οικογενειακό περίγυρο όσο και απ'ο τους επαγγελματίες που εμπλέκονται σε τέτοιες υποθέσεις**, εφόσον τα ανήλικα τέκνα ενός αποτυχημένου γάμου δεν είναι υποχρεωμένα να επωμίζονται το μίσος, την κακία και τα αρνητικά συναισθήματα τα οποία δημιουργούνται μεταξύ των γονέων τους. Οι γονείς θα πρέπει να παραμερίζουν στην άκρη το μίσος και τον αρνητισμό που επικρατεί μεταξύ τους και να θέτουν ως **πρωταρχικό τους μέλημα το συμφέρον των ανήλικων τους παιδιών.** Σε περίπτωση που αδυνατούν να πράξουν κάτι τέτοιο, υπάρχουν ειδικές ενδοοικογενειακές θεραπείες περί του θέματος στις οποίες οι γονείς οφείλουν να είναι δεκτικοί εφόσον πρόκειται για το καλό των παιδιών τους, βοηθώντας τους ίδιους να ξεπεράσουν τα δικά τους

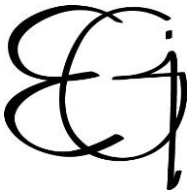
συμπλέγματα. Στόχος αυτών των θεραπειών είναι να βοηθήσουν τον γονέα να ξεπεράσει τις κτητικές και εκδικητικές τάσεις τις οποίες εξωτερικεύει μέσω του παιδιού του, κάνοντας το έτσι έρμαιο των καταστάσεων. Θα πρέπει το ταχύτερο να ληφθούν περισσότερα μέτρα για την αποφυγή της γονικής αποξένωσης στην ολότητά της και για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των ανήλικων τέκνων.

Σημαντικό σε τέτοιες υποθέσεις είναι η έγκαιρη αναγνώριση τέτοια απόδοσης ως η «γονική αποξένωση» κ.α. και καθοριστικό ρόλο συντείνει η νομική εργασία απο τους νομικούς συμβούλους/δικηγόρους που εμπλέκονται σε τέτοιες υποθέσεις, καθώς είναι καθοριστικές για το μέλλον των ανήλικων προσώπων και την άσκηση των γονικών καθηκόντων σύμφωνα με τους Νόμους της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Περί Οικογενειακού Δικαστηρίου Νόμος 1990 (εως έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα), Ο περί Γονικής Μέριμνας (Επιμέλεια του Προσώπου, Διοίκηση της Περιουσίας Ανήλικου) Διαδικαστικός Κανονισμός του 1996 (22/1996), άρθρο 111 του Συντάγματος της Κ.Δ, Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Άσκηση των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κυρωτικό) Νόμος του 2005, Περί Δικαστηριών Νόμο, Περί Οικογενειακών Δικαστηριών Διαδικαστικοί Κανονισμοί του 1990, Περί της Σύμβασης περί των δικαιωμάτων του παιδιού, Θεσμοί Πολιτικής Δικαιοσύνης.

Παραμένουμε στην διάθεση σας για διευκρινήσεις.

Διατελούμε,

EOJOURIAN & GEORGIU LLC
Δικηγόροι και Νομικοί Σύμβουλοι
[Συγγραφέας: Αρσενία Σεργίδου]

ΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΥΘΥΝΩΝ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ:

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, αυτό το άρθρο και το περιεχόμενό του, αποτελεί δική μας ιδιοκτησία, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα μας. Όλα ανήκουν και ελέγχονται από εμάς και /ή/ οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από εμάς και προστατεύονται από τη νομοθεσία Ο Περί του Δικαιώματος Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Συγγενικών Δικαιωμάτων Νόμος και ο Περί Εμπορικών Σημάτων Νόμος, όπως αυτοί τροποποιούνται από καιρό σε . Οποιαδήποτε άλλη χρήση αυτής της πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς τη γραπτή συγκατάθεση του συγγραφέα του Άρθρου αυτού, θα θεωρείται παραβίαση των πιο πάνω νόμων και επιφυλασσόμαστε για κάθε νόμιμο δικαίωμα για αξίωση.

ΝΟΜΙΚΗ/ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οποιοσδήποτε νομικές και /ή/ φορολογικές συμβουλές που περιέχονται σε αυτό το περιεχόμενο δεν προορίζονται ή γράφτηκαν για να χρησιμοποιηθούν και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να ερμηνευθούν με σκοπό την αποφυγή της συμμόρφωσης ή της εφαρμογής κυρώσεων βάσει της τοπικής ή/και Διεθνούς φορολογικής νομοθεσίας και την προώθηση ή σύσταση ενεργειών για παραβίαση οποιουδήποτε τοπικού ή Διεθνούς Νόμου.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το περιεχόμενο αυτού του Άρθρου δημοσιεύτηκε και προορίζεται αποκλειστικά για χρήση φυσικών προσώπων και/ή/ νομικών προσώπων και /ή/ οποιουδήποτε άλλου με το οποίο σχετίζεται. Εάν δεν σχετίζεστε με το περιεχόμενο, παρακαλούμε να μην διαβάσετε, αντιγράψετε, χρησιμοποιήσετε και/ή αποκαλύψετε τις πληροφορίες αυτού του Άρθρου . Απαγορεύεται και δεν επιτρέπεται η αναπαραγωγή, προώθηση, αποκάλυψη, αντιγραφή και χρήση του παρόντος Άρθρου με οποιονδήποτε τρόπο, εκτός εάν ληφθεί προηγούμενος η συγκατάθεση του Συγγραφέα.